

บทที่ 4

การเปรียบเทียบโลกทัศน์ของสิ่งมีชีวิตในภาษาชาวเขา

ในบทที่ 2 และบทที่ 3 เราได้กล่าวแล้วว่าภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษานี้มีการจำแนกสิ่งมีชีวิตออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยการใช้คำลักษณะนามซึ่งแสดงให้เห็นเกณฑ์การจำแนกทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน สิ่งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ในเรื่องของสิ่งมีชีวิตของชาวเขาเหล่านี้ บทนี้ได้นำโลกทัศน์เรื่องสิ่งมีชีวิตมาเปรียบเทียบโดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่คือ การเปรียบเทียบโลกทัศน์เรื่องสิ่งมีชีวิตเดี่ยวและการเปรียบเทียบโลกทัศน์เรื่องสิ่งมีชีวิตกลุ่ม

4.1 การเปรียบเทียบโลกทัศน์เรื่องสิ่งมีชีวิตเดี่ยว

จากตารางที่ 1 ข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษามีจำนวนการใช้คำลักษณะนามที่ต่างกันแสดงถึงความแตกต่างในเรื่องของจำนวนกลุ่มสิ่งมีชีวิตเดี่ยว และเมื่อศึกษาความหมายของคำลักษณะนามกับเงื่อนไขการเกิดร่วมกันกับคำนามเรียกสิ่งมีชีวิตแต่ละกลุ่มในภาษาชาวเขา พบว่าในโลกทัศน์ของชาวเขาทั้ง 6 เผ่านี้มีการแยกสิ่งมีชีวิตออกจากกันดังต่อไปนี้

4.1.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับมนุษย์

การมองว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างไปจากสัตว์อื่นพบในภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษา การแบ่งนี้สะท้อนให้เห็นจากการมีลักษณะนามเฉพาะของมนุษย์ซึ่งปรากฏในภาษาชาวเขาทุกภาษา อาจกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษาชาวเขาได้ใช้เรื่องความเป็นมนุษย์เป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดในการจำแนกกลุ่มสิ่งมีชีวิตเดี่ยวในโลก (universe) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.2 ความสำคัญของรูปร่าง

ภาษาลี้ซู่เป็นภาษาเดียวที่รวมสัตว์และสิ่งของเข้าด้วยกัน แต่ภาษาที่เหลืออีก 5 ภาษาจะมีการแยกสัตว์บางชนิดไปไว้กับกลุ่มคำนามเรียกสิ่งของ

การที่สัตว์บางประเภทจะใช้คำลักษณะนามได้เหมือนสิ่งของในภาษาชาวเขาเหล่านี้ เพราะเจ้าของภาษาได้มองและให้ความสำคัญกับรูปร่างของสัตว์เป็นสิ่งแรก โดยดูว่าสัตว์นั้นมีรูปร่างคล้ายวัตถุสิ่งของคือเป็นรูปทรงขาวย รูปทรงกลมหรือแผ่นแบนออกจึงจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของที่เจ้าของภาษามองว่าเป็นรูปทรงแบบเดียวกัน

1) รูปทรงยาว

สัตว์ที่จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของรูปทรงยาวนั้นพบในภาษาชาวเขา 2 ภาษา คือ ภาษาเมียน-เฮ้า และภาษากะเหรี่ยงสะกอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษากะเหรี่ยงสะกอ	ก. pli3 tsa4 1 bo3	โซ่	1 เส้น
	ข. da1 bo3 1 bo3	ตะขาบ	1 ตัว
ภาษาเมียน-เฮ้า	ก. 1 tiw3 tsəw1	ตะเกียบ	1 ช้าง
	ข. 1 tiw3 liŋ3 tɕhiaw6	ปลาไหล	1 ตัว

อย่างไรก็ตามการมองว่าสิ่งมีชีวิตมีความยาวจนจัดอยู่ในกลุ่มสิ่งของได้นั้นไม่ตรงกันในภาษากะเหรี่ยงสะกอและภาษาเมียน-เฮ้า ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 : สัตว์ที่จัดไว้ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของรูปทรงยาว

ภาษา	ชื่อสัตว์
กะเหรี่ยงสะกอ	งู ไล่เดือน กิ้งกือ ตะขาบ พญาธิ ปลิง หนอน ลูกน้ำ บั๋ง แอ้ ตุกแก ตะกวด จิ้งเหลน จิ้งจก จระเข้ ปลาทุกชนิด
เมียน-เฮ้า	งู ไล่เดือน กิ้งกือ ตะขาบ พญาธิ ปลาหลด ปลาไหล

2) รูปทรงกลม

มีเพียงภาษากะเหรี่ยงสะกอภาษาเดียวที่จัดให้สัตว์ที่มีรูปทรงกลมอยู่กลุ่มเดียวกับสิ่งของอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. sa1 pè3 1 phlè1

หม้อ 1 ใบ

ข. khlo2 kha1 1 phlè1

หอยขม 1 ตัว

สิ่งที่น่าสังเกตคือ สัตว์ที่จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของรูปทรงกลมในภาษากะเหรี่ยงสะกอมีจำนวนน้อย ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 5

ตารางที่ 5 : สัตว์ที่จัดไว้ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของรูปทรงกลม

ภาษา	ชื่อสัตว์
กะเหรี่ยงสะกอ	หอยขม หอยโข่ง หอยทาก ลูกอี๊ด

3) รูปทรงแผ่นแบนออก

ภาษากะเหรี่ยงสะกอเป็นภาษาเดียวที่สัตว์รูปทรงแผ่นแบนได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. na4 1 be1

ดาบ 1 เล่ม

ข. ʔɔ4 la3 1 be1

หอยกาบ 1 ตัว

สัตว์ที่จัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของที่มีรูปทรงแผ่นแบนในภาษากะเหรี่ยงสะกอ แสดงให้เห็นได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 : สัตว์ที่จัดไว้ในกลุ่มเดียวกับสิ่งของรูปทรงแผ่นแบน

ภาษา	ชื่อสัตว์
กะเหรี่ยงสะกอ	เขียด คางคก ปาด อิ้งอ่าง เต่า ค้างคาว นก เป็ด ไก่ ห่าน แมลง ปู กุ้ง ปลิง

4.1.3 โลกทัศน์เรื่องผี

เรื่องที่น่าสนใจคือโลกทัศน์เรื่องผี พบว่าผู้พูดภาษาชาวเขา 4 ภาษาคือ ภาษากะเหรี่ยงสะกอ ภาษาล่าหู่ ภาษาอะช่า และภาษาลีซู่ได้มองว่าผีเป็นสัตว์ไม่ใช่มนุษย์ ดังจะเห็นได้จากการใช้คำลักษณนามกลางของสัตว์คือ di3 khe4 mo5 และ ma3 กับผี ตัวอย่าง

ความหมาย	"แม่ 1 คน"	"ผี 1 ตัว"	"ม้า 1 ตัว"
ก. กะเหรี่ยงสะกอ	mo3 1 <u>xa3</u>	ta4 mi2 kxa 1 <u>di3</u>	ke4 se2 1 <u>di3</u>
ข. ล่าหู่	ʔa4 ma4 1 <u>ga4</u>	ne4 1 <u>khe4</u>	lo1 1 <u>khe4</u>
ค. อะช่า	ʔa3 ma1 1 <u>xa3</u>	ne2 1 <u>mo5</u>	ma4 1 <u>mo5</u>
ง. ลีซู่	ma6 ma3 1 <u>jo3</u>	ne1 1 <u>ma3</u>	ʔa6 me1 1 <u>ma3</u>

ส่วนผู้พูดภาษาเมียน-เข้ากับภาษาม้งคำมีการมองที่แตกต่างออกไปคือ มองว่าผีเป็นทั้งมนุษย์และสัตว์ ดังจะเห็นจากการใช้ทั้งคำลักษณนามสำหรับมนุษย์และคำลักษณนามสำหรับสัตว์กับผีดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	"แม่ 1 คน"	"ผี 1 ตัว"	"ม้า 1 ตัว"
ก. เมียน-เข้า	1 <u>la:n3</u> <u>taw3(1)</u> ma4	1 <u>la:n3</u> <u>taw3(2)</u> tcan1	1 <u>taw3(2)</u> ma2
ข. ม้งคำ	1 <u>le4</u> <u>tu4</u> na1	1 <u>le4</u> <u>tu4</u> tla8	1 <u>tu4</u> ne4

4.1.4 โลกทัศน์เรื่องหอย

สำหรับภาษาชาวเขา 3 ภาษาคือ ภาษาม้งคำ ภาษาล่าหู่ และภาษาอะช่ามีโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับสัตว์ประเภทหอยแตกต่างไปจากสัตว์อื่น ๆ ผู้พูดภาษาชาวเขาดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับรูปร่างลักษณะภายนอกของหอยมากกว่าความเป็นสัตว์โดยมองจากเปลือกที่ห่อหุ้มตัวหอยเป็นสำคัญและนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งของที่มีรูปร่างคล้ายคลึงกัน ดังจะเห็นว่ามีการใช้คำลักษณนามสำหรับสิ่งของคือ lu8 si1 และ si3 กับหอยดังตัวอย่าง

ภาษาม้งคำ	ก. 1 <u>lu8</u> <u>pha7</u>	จาน 1 ใบ
	ข. 1 <u>lu8</u> <u>g+8</u>	หอย 1 ตัว
ภาษาล่าหู่	ก. Na7 <u>si1</u> 1 <u>si1</u>	ลูกปัด 1 ลูก
	ข. fvi6 s+1 1 <u>si1</u>	หอยขม 1 ตัว
ภาษาอะช่า	ก. thv1 <u>tchu1</u> 1 <u>si3</u>	ครก 1 ใบ
	ข. ʔa5 no7 1 <u>si3</u>	หอยขม 1 ตัว

ส่วนหอยหากเป็นสัตว์ที่มีการใช้คำลักษณนามแตกต่างไปจากหอยอื่น ๆ เนื่องจากมีรูปร่างพิเศษมีลำตัวยื่นออกมานอกเปลือกและสามารถคลืบคลานไปได้เหมือนกับสัตว์

เลือกคลานทั่วไปทำให้สามารถมองเห็นความเป็นสัตว์ได้ชัดเจนจึงมีการใช้คำลักษณนามสำหรับสัตว์คือ tu4 na1 khe4 และ mo5 กับหอยทากได้ ส่วนผู้พูดภาษาชาวเขาที่ให้ความสำคัญกับเปลือกหอยมากกว่าจะใช้คำลักษณนามสำหรับสิ่งของเช่นเดียวกับหอยอื่น ๆ ดังนั้นหอยทากจึงสามารถใช้คำลักษณนามได้ทั้งคำลักษณนามสำหรับสัตว์และสำหรับสิ่งของขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละบุคคล ดังตัวอย่าง

ภาษาม้งดำ ก. 1 lu8 g+8

ข. 1 tu4 na1 g+8

ภาษาล่าหู่ชี่ ก. fvi6 te1 ku7 1 si1

ข. fvi6 te1 ku7 khe4

ภาษาอะซ๋า ก. tci6 bë2 jë2 1 si3

ข. tci6 bë3 lë2 jë2 1 mo5

อาจกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษาได้แยกสิ่งมีชีวิตในโลกแตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าว แสดงได้ด้วยตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 : การเปรียบเทียบความแตกต่าง เรื่องการแยกสิ่งมีชีวิตเดี่ยวของผู้พูดภาษาชาวเขา

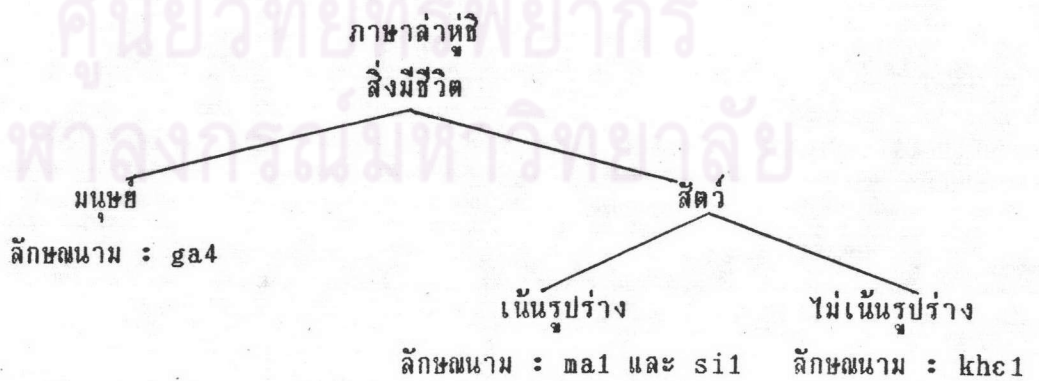
ภาษา การมองโลกของสิ่งมีชีวิต	กะเหรี่ยง สะกอ	เมี่ยน-เฮ้า	ม้งดำ	ล่าหู่ชี่	อะซ๋า	ลื้อชู้
1 การแยกมนุษย์ออกจากสัตว์	x	x	x	x	x	x
2 การเปลี่ยนลักษณนาม ไปตามทัศนคติ		x	x			
3 ความสำคัญของรูปร่าง	x	x	x	x	x	x
3.1 รูปทรงยาว	x	x				
3.2 รูปทรงกลม	x					
3.3 รูปทรงแบน	x					
4 โลกทัศน์เรื่องผี	x		x	x	x	x
5 โลกทัศน์เรื่องหอย			x	x	x	

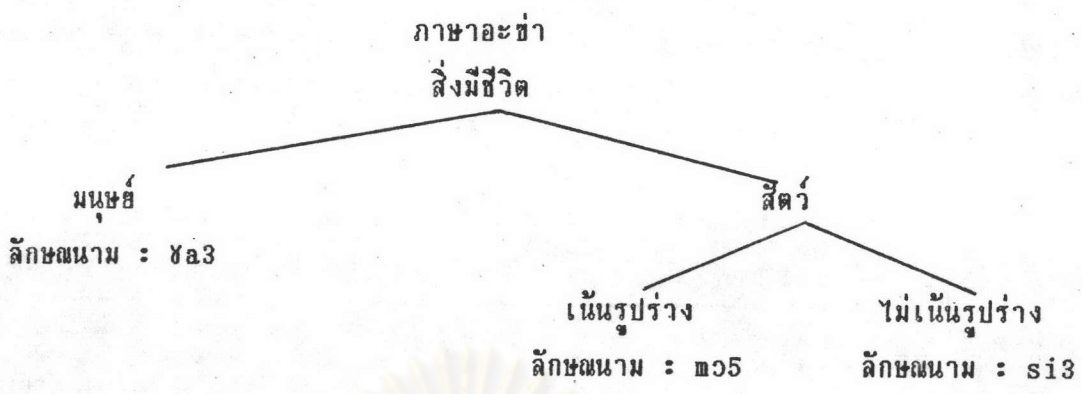
จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่าโลกทัศน์ในเรื่องสิ่งมีชีวิตเดียวของผู้พูดภาษาชาวเขาอาจจำแนกได้ 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ภาษาลีซู ซึ่งมีโลกทัศน์ที่แสดงได้ด้วยแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้

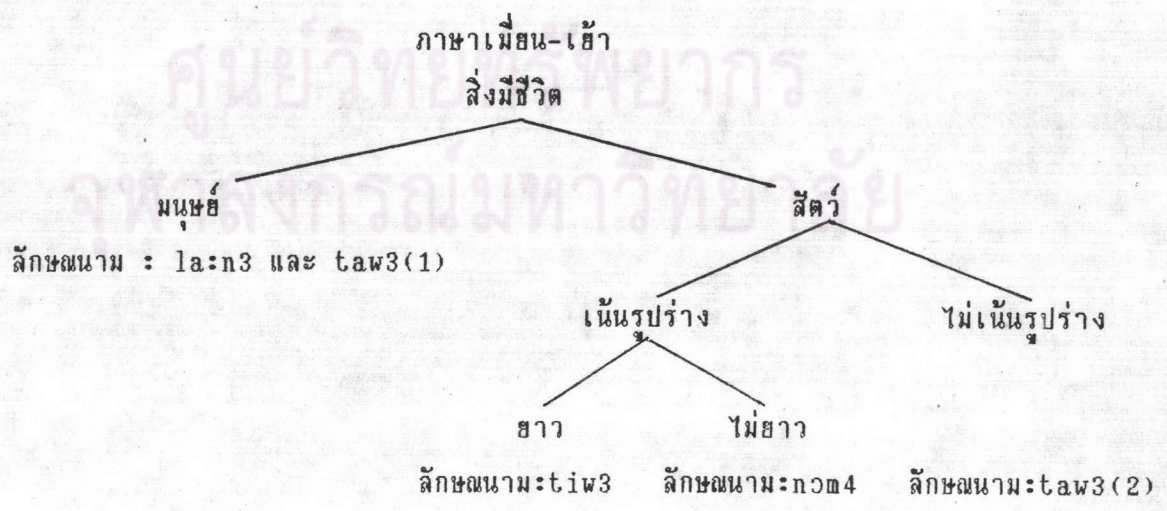
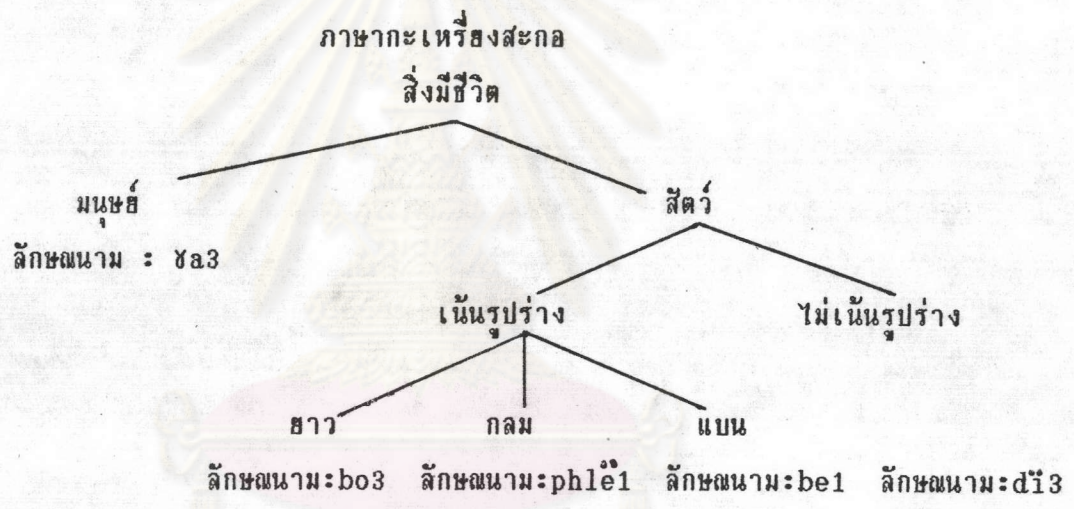

กลุ่มที่ 2 ภาษาม้งดำ ภาษาล่าหู่ซึและภาษาอะซ่า มีโลกทัศน์ที่แสดงได้ด้วยแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้

กลุ่มที่ 3 ภาษากะเหรี่ยงสะกอและภาษาเมี่ยน-เข้า มีโลกทัศน์ที่แสดงได้ด้วย
แผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้

ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ ภาษาอะช่า และภาษาลีซู่ นั้นไม่ปรากฏการแยกกลุ่ม
มนุษย์ที่เป็นลูกท้องเดียวกันนอกจากครอกสัตว์เหมือนภาษาล่าหู่ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้คำลักษณะนาม
ร่วมกันกับลูกท้องเดียวกันและครอกสัตว์ดังตัวอย่างต่อไปนี้

	ความหมาย "ลูกสาว 1 ท้อง"	"แมว 1 ครอก"
ก. กะเหรี่ยงสะกอ	pho3 mi3 1 du1	sa3 mi4 jɔ2 1 du1
ข. อะช่า	ʔa6 hu6 1 ma2	ʔa5 mi6 1 ma2
ค. ลีซู่	ʔa6 mi1 1 nɔ̃3	ʔa1 pa6 tsɿ3 1 nɔ̃3

4.2.3 การเป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน

การจัดกลุ่มของสิ่งมีชีวิตประเภทเดียวกันคือ มนุษย์เผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติ
เดียวกัน และสัตว์พันธุ์เดียวกันพบในภาษาชาวเขาทุกภาษาโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ

4.2.3.1 การแยกเผ่ามนุษย์และพันธุ์สัตว์ออกจากกัน

ภาษาชาวเขาบางภาษาได้แก่ภาษาเมียน-เฝ้าและภาษาอะช่า
ได้แยกระหว่างมนุษย์เผ่าเดียวกันหรือมนุษย์เชื้อชาติเดียวกันออกจากสัตว์พันธุ์เดียวกันอย่าง
ชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

	ความหมาย "สัตว์ 1 เผ่า"	"แมลงวัน 1 พันธุ์"
ก. เมียน-เฝ้า	1 fiŋ5 bɔ6 tɕa5	1 noŋ1 muŋ2
ข. อะช่า	ni3 ma2 pe5 1 dzɔ̃3	be3 sa2 1 dze3

4.2.3.2 การรวมเผ่ามนุษย์และพันธุ์สัตว์

ในภาษาชาวเขาอื่นๆ ได้แก่ ภาษากะเหรี่ยงสะกอ ภาษาม้งคำ
ภาษาล่าหู่ ภาษาอะช่าและภาษาลีซู่ นั้นได้รวมกลุ่มมนุษย์เผ่าพันธุ์เดียวกัน และกลุ่มสัตว์พันธุ์
เดียวกันเป็นกลุ่มเดียว ดังจะเห็นได้จากการใช้คำลักษณะนามร่วมกันดังตัวอย่างต่อไปนี้

	ความหมาย "สัตว์ 1 เผ่า"	"แมลงวัน 1 พันธุ์"
ก. กะเหรี่ยงสะกอ	ʔa4 di1 ʔa1 da3 1 kɛ̃4 li5	sa3 bi3 la3 1 kɛ̃4 li5
ข. ม้งคำ	1 jə4 tu8 tɕhã8	1 jə4 jɔ̃6
ค. ล่าหู่	tɕhɔ4 hai1 pa1 1 tɕ+1	pi7 tɕhe3 he3 1 tɕ+1
ง. ลีซู่	ŋua3 ŋi6 bua3 1 dzɔ̃6	tɕhi3 ma6 le2 1 dzo6

4.2.4 ระยะห่างของสมาชิกในกลุ่ม

มีชาวเขา 2 ภาษาคือภาษาเมียน-เฝ้าและภาษาม้งคำที่ให้ความสำคัญ
กับระยะห่างของการรวมสมาชิกในกลุ่ม กล่าวคือ มีลักษณะนามสำหรับการจับกลุ่มที่หน่วยใน
กลุ่มรวมกันอยู่อย่างใกล้ชิด หรือกระจายกันอยู่ห่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

	ความหมาย "ลูกบ้าน 1 กลุ่ม" (ใกล้ขีด)	"ลูกบ้าน 1 กลุ่ม" (กระจาย)
ก. เมียน-เฮ้า	1 dzom1 lan2 tsan1 mian3	1 kwan3 lan2 tsan1 mian3
ข. มั่งคำ	1 pə4 tua8 nē4 dzɔ4	1 pa8 tua8 nē4 dzɔ4

4.2.5 รูปแบบการรวมกลุ่ม

ในภาษาชาวเขาทุกภาษากวเว้นภาษาลัซู่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการรวมกลุ่ม โดยแยกให้เห็นว่ามี 2 วิธี คือการเรียงเป็นแถวอย่างมีระเบียบและการกองสุมกันอย่างไม่มีการเรียง

4.2.5.1 การเรียงเป็นแถว ในโลกทัศน์ของผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอ ภาษาเมียน-เฮ้า ภาษามั่งคำ ภาษาล่าหู่ซีและภาษาอะซำมีลักษณะนามเรียกกลุ่มที่เกิดจากการเรียงเป็นแถวมีระเบียบดังนี้

	ความหมาย "คน 1 แถว"
ก. กะเหรี่ยงสะกอ	ʔa4 kē1 nɔ3 1 rɛ4 ja4
ข. เมียน-เฮ้า	1 baj3 mian3
ค. มั่งคำ	1 ka8 tɕhã8 kw6 lɔ̃1
ง. ล่าหู่ซี	tɕhɔ4 1 tɕɔ6
จ. อะซำ	tɕhɔ6 ʔa3 1 tɕɛ5

4.2.5.2 การกองสุมกัน ในทุกภาษาที่มีลักษณะนามสำหรับการเรียงเป็นแถวจะมีลักษณะนามเรียกกลุ่มหรือกองที่เกิดจากการสุม ๆ กันโดยไม่ต้องจัดให้เป็นระเบียบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

	ความหมาย "กึ่งฝอย 1 กอง"
ก. กะเหรี่ยงสะกอ	sē3 dɔ1 1 lo2
ข. เมียน-เฮ้า	1 duj4 tɕha4 khɔŋ1
ค. มั่งคำ	1 tɕhõ pu7 tɕhua8
ง. ล่าหู่ซี	ku2 kwui1 ni7 1 bu4
จ. อะซำ	ni bɔ6 tshe6 ko2 1 bjũ6

4.2.6 ความมากน้อยของจำนวนสิ่งมีชีวิตในกลุ่ม

ภาษาล่าหู่ซีมีลักษณะกลุ่มที่แตกต่างไปจากภาษาชาวเขาอื่น ๆ คือมีการจำแนกกลุ่มสิ่งมีชีวิตตามจำนวนความมากน้อยของสมาชิกในกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกมากหรือกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกน้อยหรือกลุ่มขนาดเล็ก ทั้งนี้การกำหนดจำนวนมากน้อยดังกล่าวขึ้นอยู่กับความเห็นส่วนตัวของผู้พูดไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นมาตรฐาน

ตัวอย่างเช่น

ก. ja4 1 mu1 lo7

เด็ก 1 กลุ่มใหญ่

ข. ja4 1 mu1

เด็ก 1 กลุ่มเล็ก

อาจกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษาชาวเขามีการมองรวมกลุ่มของสิ่งมีชีวิตหลายลักษณะซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกันจะเห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันดังจะแสดงในตารางต่อไป

ตารางที่ 8 : การเปรียบเทียบความแตกต่างเรื่องเกณฑ์การจัดกลุ่มสิ่งมีชีวิตตามการมองของผู้พูดภาษาชาวเขา

เกณฑ์การจัดกลุ่ม \ ภาษา	เมียนเข้า	ม้งดำ	ล่าหู่ซี	อะช่า	ลีซู	กะเหรี่ยง สะกอ
1 การเป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน	x	x	x	x	x	x
2 การรวมเป็นคู่	x	x	x	x	x	
3 ระยะห่างของสมาชิกในกลุ่ม	x	x				
4 การเป็นลูกต้องเดียวกันหรือครอกเดียวกัน		x	x	x	x	x
5 รูปแบบการรวมกลุ่ม	x	x	x	x		x
6 ความมากน้อยของจำนวนสิ่งมีชีวิตในกลุ่ม			x			

เมื่อพิจารณาความคล้ายคลึงและความแตกต่างของลักษณะการจัดกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ปรากฏในตารางที่ 8 อาจจำแนกภาษาชาวเขาได้ 4 กลุ่มใหญ่ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ภาษากะเหรี่ยงสะกอ ซึ่งมีโลกทัศน์เรื่องการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิต 4 ลักษณะคือ

- 1 การจับกลุ่มทั่วไปโดยไม่มีรายละเอียด
- 2 กลุ่มที่เป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน
- 3 กลุ่มลูกท้องเดียวกันหรือสัตว์ครอกเดียวกัน
- 4 กลุ่มที่มีรูปแบบการรวมกลุ่มเป็นแถวและเป็นกอง

กลุ่มที่ 2 ภาษาลีซู มีโลกทัศน์เรื่องการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิต 4 ลักษณะคือ

- 1 การจับกลุ่มทั่วไปโดยไม่มีรายละเอียด
- 2 กลุ่มที่เป็นคู่
- 3 กลุ่มที่เป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน
- 4 กลุ่มลูกท้องเดียวกันหรือสัตว์ครอกเดียวกัน

กลุ่มที่ 3 ภาษาล่าหู่และภาษาอะซ่า ซึ่งมีโลกทัศน์เรื่องการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิต 5 ลักษณะคือ

- 1 การจับกลุ่มทั่วไปโดยไม่มีรายละเอียด
- 2 กลุ่มที่เป็นคู่
- 3 กลุ่มที่เป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน
- 4 กลุ่มลูกท้องเดียวกันหรือสัตว์ครอกเดียวกัน
- 5 กลุ่มที่มีรูปแบบการรวมกลุ่มเป็นแถวและกอง

กลุ่มที่ 4 ภาษาเมี่ยน-เฮ้า และภาษาม้งดำ มีโลกทัศน์เรื่องการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิต 5 ลักษณะคือ

- 1 กลุ่มที่มีสิ่งมีชีวิตรวมกันอยู่ในระยะห่าง
- 2 กลุ่มที่มีสิ่งมีชีวิตรวมกันอยู่ในระยะใกล้ชิด
- 3 กลุ่มที่เป็นคู่
- 4 กลุ่มที่เป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน
- 5 กลุ่มที่มีรูปแบบการรวมกลุ่มเป็นแถวและกอง